סימן קמ״ח). * אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ (פנ) בְּכֹהֵן אֲפִלּוּ בַּזְּמַן הַזֶּה, (קעד) דְּהָוֵי כְּמוֹעֵל בְּהֶקְדֵּשׁ (קעה) אִם לֹא (פנ) [פג] מָחַל עַל כָּךְ (מרדכי בהגהות דגיטין (סוף תפח)):

קכט בְּאֵיזֶה תְּפִלּוֹת נוֹשְׂאִים כַּפַּיִם. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א תענית כ״ו (ע״ב). **א** [א]אֵין נְשִׂיאַת כַּפַּיִם (א) אֶלָּא בְּשַׁחֲרִית וּמוּסָף וּבְנְעִילָה (ב) בְּיוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ נְעִילָה כְּמוֹ (ג) בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, אֲבָל לֹא (ג) בְּמִנְחָה, מִשּׁוּם דְּשִׂכְיָחָא שְׂכִרוּת בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, (ג) שֶׁמָּא יְהֵא הַכֹּהֵן שִׁכּוֹר. וְנָזְרוּ בְּמִנְחָה (ד) שֶׁל תַּעֲנִית, (ה) אֲטוּ מִנְחַת שְׁאָר יָמִים. אֲבָל בְּתַעֲנִית (ו) שֶׁאֵין בּוֹ נְעִילָה, הוֹאִיל וּתְפִלַּת מִנְחָה (ז) סָמוּךְ לִשְׁקִיעַת (ג) הַחַמָּה, הֵיא דּוֹמָה לִתְפִלַּת נְעִילָה וְאֵינָהּ מִתְחַלֶּפֶת בְּמִנְחָה שֶׁל שְׁאָר יָמִים, הִלְכָךְ יֵשׁ בָּהּ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מה [פג] מָחַל. עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּמִשְׁנָה לַמֶּלֶךְ פֶּרֶק ג׳ מֵהִלְכוֹת עֲבָדִים (ה״ח), וּבְשִׁיּוּרֵי בְּרָכָה (סק״ד) הָאָרִיךְ בְּעִנְיָן זֶה. וּמַה שֶּׁכָּתַב (הבאר היטב) מִדִּבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם לְקַמָּן סִימָן ר״א, עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תנ״ז (באר היטב) סְעִיף קָטָן י״א, וּבְיָם שֶׁל שְׁלֹמה בְּבָא קַמָּא פֶּרֶק הַפֵּרָה (פ״ה) סִימָן ל״ה, וּבְשׁוּ״ת בֵּית אֶפְרַיִם חֵלֶק אֹרַח חַיִּים (סי׳ ו) וְחֵלֶק אֶבֶן הָעֵזֶר:

בַּאֵר הַיטֵב

(פנ) בְּכֹהֵן. וְרַבִּים נְמָנְעִים שֶׁלֹּא לְקַחַת מִשְׂרַת כֹּהֵן מִטַּעַם זֶה. שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י ס״ק לא). וְיַזְהִיר עַם הָאָרֶץ שֶׁלֹּא יִשָּׂא כֹּהֶנֶת. ש״ס פְּסָחִים (מט.): **(פג) מָחַל עַל כָּךְ.** הִקְשָׁה הַט״ז (ס״ק לט) הָא קַיְמָא לַן וְקִדַּשְׁתּוֹ (ויקרא כא ח) בְּעַל כָּרְחוֹ, דְּאִם נָשָׂא גְּרוּשָׁה כּוֹפִין אוֹתוֹ שֶׁיְּגָרְשֶׁנָּה, וְאַמַּאי לֹא נֵימָא שֶׁהוּא מוֹחֵל עַל קִדּוּשָׁתוֹ. עַל כֵּן הָעֶלָּה דְּהַשְׁתָּא דְּיָכוֹל לְמֵחַל הוּא מִשּׁוּם דְּיֵשׁ לַכֹּהֵן הֲנָאָה מִזֶּה, וּלְפִי זֶה הָעֶלָּה, כָּל זְמַן שֶׁאֵין מַהֲרַ״ם (מרוטנבורג, ד״פ סי׳ קו) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: וְלֹא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ כֵּיוָן דְּמֹ׳קַדְּשָׁתוֹ׳ יְלִיף אַמַּאי לֹא יְכֹפוּ אוֹתוֹ, דְּהָנֵי מִלֵּי גַּבֵּי גֵּרוּשָׁה נָשִׂים בְּעֵבֶרָה, אֲבָל לִפְתֹּחַ רִאשׁוֹן וּלְבָרֵךְ רִאשׁוֹן דִּלְא הָוֵי אֶלָּא בְּבוֹדּוֹ, יָכוֹל לִמְחֹל, עַיֵּן שָׁם. הֲרֵי שֶׁכָּתַב דְּשָׁאנֵי נוֹשֵׂא נָשִׁים בְּעֵבֶרָה, וּבָזֶה נִסְתַּלֵּק גַּם כֵּן מַה שֶּׁהִקְשָׁה עַל הַלְּבוּשׁ, עַיֵּן שָׁם. אִם כֵּן לְדִבְרֵי הַפְּרִדְּכִי שָׁם מִשְּׁמַע דִּלְעוֹלָם יָכוֹל לִמְחֹל עַל כְּבוֹדוֹ אֲפִלּוּ אִי לֹא מְטֵי הָנָאָה לַכֹּהֵן מִזֶּה עַיֵּן שָׁם, וְדִלְא כְּט״ז. גַּם אֶת זֶה רָאִיתִי שֶׁהָרַב מָגֵן אַבְרָהָם הֵבִיא רְאָיָה דְּיָכוֹל לִמְחֹל, מֵהֵיא דְּפֶרֶק הַזְּרוֹעַ (חולין קלג.) שֶׁרָבָא הָיָה לוֹ עֶבֶד כֹּהֵן, עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה דִּכְפִי דֵּיעָתוֹ שֶׁהֶבְיַן מַה שֶּׁאָמַר הַשַּׁ״ס שָׁם דְּאָמַר לֵהּ לְשַׁמְּעָה וְכוּ׳ וְהֵינוּ לְשַׁמְּעָה דְּרָבָא, אִם כֵּן אַיְּנָה רְאָיָה, דְּרָבָא נְמִי כֹּהֵן הָיָה עַיֵּן שָׁם בְּרַשׁ״י (ד״ה זכי) וּבְתוֹסְפוֹת (ד״ה אמר), דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּכֹהֵן רָשַׁאי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֹהֵן אַחֵר עַיֵּן לְעֵיל סְעִיף קָטָן ח׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם. וְרַשׁ״י שָׁם (ד״ה אמר) כָּתַב לְשַׁמְּעָה דְּבַעַל הַבַּיִת וְהָיוּ נוֹתְנִין מַתָּנוֹת לְשַׁמְּעָה עַיֵּן שָׁם, וּמִכָּאן יֵשׁ רְאָיָה, שֶׁהֲרֵי הַבַּעַל הַבַּיִת הָיָה יִשְׂרְאֵל, וְאִפְשָׁר שֶׁלָּזֶה נִתְכַּוֵּן גַּם כֵּן הַמַּגֵּן אַבְרָהָם אֶלָּא שֶׁקִּצֵּר בִּלְשׁוֹנוֹ. וְעַיֵּן בְּמַגֵּן אַבְרָהָם סִימָן ר״א סְעִיף קָטָן ד׳ שֶׁכָּתַב שָׁם דְּאֵין אָנוּ בְּקִיאִין בְּיִחוּסֵי הַכְּהֻנָּה, מִשּׁוּם הָכִי אֵין אָנוּ נִזְהָרִין עַכְשָׁו בְּקִדֻּשַּׁת כֹּהֵן, עַיֵּן שָׁם. וּבְכֻנְסָת יְחֶזְקֵאל סוֹף סִימָן (צ״ו) [נ״ו] כָּתַב חִלּוּלָה לְהוֹצִיא לַעַז עַל יִחוּסֵי כְּהֻנָּה בִּזְמַן הַזֶּה, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן מַהֲרַשְׁד״ם חֵלֶק אֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן רל״ה, וּמַהֲרִי״ט (ח״א) סִימָן קמ״ט, וּבְתִשְׁוּבַת חוּט הַשָּׁנִי סִימָן י״ז, וּבִתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א׳ סִימָן צ״ב. וְעַיֵּן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ אֶבֶן עֶזֶר סִימָן ו׳ סְעִיף קָטָן ב׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

א (ג) בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וְאִם נִמְשְׁכָה הַנְּעִילָה עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים, אֵינָם יְכוֹלִים לִשָּׂא אֶת כַּפֵּיהֶם, דְּאֵין נְשִׂיאַת כַּפַּיִם בַּלַּיְלָה, וַאֲפִלּוּ אִם עָלָה יַרַד. בְּאֵר שֶׁבַע (סוטה לז: ד״ה ואיתקש) פְּרִי חָדָשׁ וּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי׳ קכח הגב״י ס״ק כט): **(ג) בְּמִנְחָה.** אֲפִלּוּ אִם עָלָה יַרַד כִּדְמוּכָח מִסָּעִיף ב׳. פְּרִי חָדָשׁ: **(ג) הַחַמָּה.** הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״א) כָּתַב דַּאֲפִלּוּ אִם מִתְעַנִּין עַד חֲצוֹת וּמִתְפַּלְּלִין מִנְחָה יֹאמְרוּ אֱלֹהֵינוּ לְפִי מִנְיָנָהּ שֶׁלָּנוּ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן סִימָן קכ״א סָעִיף קָטָן ג׳ כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם בְּשֵׁם הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה (סי׳ תקפא אות ד) דְּהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אֵינוֹ אוֹמֵר אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֲפִלּוּ בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, דִּלְא מִקְרֵי תַּעֲנִית צִבּוּר, וְצָרִיךְ עִיּוּן. וּבְתַעֲנִית אֶסְתֵּר אוֹמֵר הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. הָרַ״שׁ הַלֵּוִי סִימָן י״א. בְּשִׁבְעָה בַּאֲדָר שֶׁמִּתְעַנִּין וּמִתְקַבְּצִין יַחַד וּמַרְבִּים בְּסִלִּיחוֹת וְתַחֲנוּנִים, אֵין אוֹמֵר הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, דְּלֹא הָוֵי תַּעֲנִית צִבּוּר. גִּנַּת וְרָדִים כְּלָל א׳ סִימָן ל״ג וְהַיְד אַהֲרֹן (הגה״ט). וּבְיָחִיד כְּשֶׁהוּא בְּתַעֲנִית יָחִיד, אֵין לְמַחוֹת כְּשֶׁאוֹמֵר אוֹתוֹ, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן קכ״א (במ״א סק״ג):

בָּאוּר הֲלָכָה

לְהַצְבּוּר שֶׁלֹּא יִמְשְׁכוּ הַרְבֵּה בַּאֲמִירָתָם, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ס״ה בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ד׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ עוֹד מַעֲנְיָן זֶה:

* **אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֹהֵן וְכוּ׳. וְכֹהֵן בְּכֹהֵן אֲפִלּוּ שְׁמַתּ׳** [יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב (ס״ק כו) וְכֵן כָּתַב בְּמֶגֶן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס״ק צג) בְּשֵׁם הַפְּלָאָה (ספר המקנה, קידושין כא: ד״ה והנה)]. **וְגַם יֵשׁ שְׁמְצַדְּדִים לְהָקֵל בְּכֹהֵן עַם הָאָרֶץ. וּמִכָּל מָקוֹם בְּשָׁרוֹת בְּזוּיוֹת בְּנָדַאי נָכוֹן לְזָהֵר,** עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסָעִיף כ״ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק פז) [אַחֲרוֹנִים]. כָּתַב בְּתִשׁוּבַת מַהֲרַ״ם לוּבְלִין (סי׳ ל) כְּשֶׁאֵין כֹּהֲנִים בְּמוּסָף לַעֲלוֹת לַדּוּכָן, נוֹהֲגִים שֶׁאֵין אוֹמְרִים וְתַעֲרֹב: **(קעד) דְּהָוֵי כְּמוֹעֵל בְּהֶקְדֵּשׁ.** שֶׁהֲרֵי נָאֲמַר (ויקרא כא ח) וְקִדַּשְׁתּוֹ כִּי אֶת לֶחֶם אֱלֹהֶיךָ הוּא מַקְרִיב, וְאַף עַכְשָׁו שֶׁאֵין לָנוּ קָרְבָּנוֹת בְּקִדֻּשָּׁתוֹ הוּא עוֹמֵד, וּמְשׁוּם זֶה אָסוּר בִּגְרוּשָׁה וְלִטַּמְּא לְמֵתִים: **(קעה) אִם לֹא מָחַל עַל כָּךְ.** אֲבָל אִם מָחַל הַכֹּהֵן [כְּמוֹ לְפִתֹּחַ רִאשׁוֹן וְכַדּוֹמֶה מִדְּבָרִים שֶׁאָנוּ מְחֻיָּבִין לְכַבְּדָם] נִתַּן לָהֶם רַק לְהֲנָאָתָם, לְפִיכָךְ בְּיָדוֹ לִמְחֹל וְלִתֵּן רְשׁוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ. (קלט) וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִתֵּן רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ אֵיזֶה הֲנָאָה, כְּגוֹן בְּשָׂכָר, אוֹ אֲפִלּוּ בְּחִנָּם לְאָדָם חָשׁוּב שֶׁהוּא חָפֵץ לְשַׁמְּשׁוֹ וְנֶהֱנֶה מִזֶּה, אֲבָל אִם אֵין לוֹ שׁוּם הֲנָאָה מִזֶּה אֵין יָכוֹל לִמְחֹל, דְּאַף עַל גַּב דִּכְבוֹד יוֹכַל לִמְחֹל, (קלט) שְׁמוּשׁ עִנְיָן שֶׁל בִּזָּיוֹן הוּא, (קמ) [א]וְטוֹב לְהַחְמִיר לְכַתְּחִלָּה. וּלְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם שְׂרוּיוֹת בְּזוּיוֹת, כְּרַבָּאי יֵשׁ לְזָהֵר [מָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס״ק צג)]:

א (א) אֲפִלּוּ בְּשַׁחֲרִית וּמוּסָף וּבְנְעִילָה. הֵינוּ דְּבְכָל יוֹם בְּשַׁחֲרִית, וּבְשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב גַּם בְּמוּסָף, וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים גַּם בִּתְפִלַּת נְעִילָה, (ו) וְהוּא כְּשֶׁהוּא עֲדַיִן יוֹם: **(ב) בְּיוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ נְעִילָה.** הֵינוּ בְּתַעֲנִיתִים הַמְבֹאָרִים לְקַמָּן סִימָן תקע״ט (ס״א) שְׁתִּקְּנוּ רַבָּנָן בָּהֶן תְּפִלַּת נְעִילָה כְּמוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים: **(ג) שֶׁמָּא יְהֵא הַכֹּהֵן שִׁכּוֹר.** שֶׁנִּשְׁתַּכֵּר בִּסְעוּדָתוֹ, וְשִׁכּוֹר אָסוּר בִּנְשִׂיאַת כַּפַּיִם וְכַנַּ״ל בְּסִימָן קכ״ח סָעִיף ל״ח, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמוּסָף לֹא גָּזְרוּ, (ג) דְּכֵיוָן שֶׁאָסוּר לִסְעֹד סְעוּדַת קֶבַע קֹדֶם מוּסָף כִּי אִם טְעִימָה בָּעָלְמָא כַּמְבֹאָר בְּסִימָן רפ״ו סָעִיף ג׳, לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְשִׁכְרוּת: **(ד) שֶׁל תַּעֲנִית.** הֵינוּ שֶׁל תַּעֲנִית צִבּוּר שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם נְעִילָה הַנַּ״ל (סק״ב) אוֹ שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים: **(ה) אֲטוּ מִנְחַת וְכוּ׳.** לְפִי שֶׁבְּיוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ נְעִילָה מִתְפַּלְּלִים מִנְחָה בְּעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל כְּדֵי לְהַתְחִיל נְעִילָה קֹדֶם שְׁקִיעַת הַחַמָּה, לָכֵן מִתְחַלֶּפֶת הִיא בְּמִנְחָה שֶׁל שְׁאָר הַיָּמִים שֶׁהֵיוּ נוֹהֲגִים גַּם כֵּן לְהִתְפַּלֵּל בְּעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל, מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ רוֹצִים לֶאֱכֹל אַחַר כָּךְ [שָׁאסוּר לֶאֱכֹל קֹדֶם תְּפִלַּת הַמִּנְחָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן רל״ב (ס״ב)]. וּבְנְעִילָה לֹא גָּזְרוּ אֲטוּ שְׁאָר יָמִים, לְפִי דְּלֵיכָּא תְּפִלַּת נְעִילָה כִּי אִם בְּתַעֲנִית גְּמָרָא (תענית כו:): **(ו) שֶׁאֵין בּוֹ נְעִילָה.** הֵינוּ (ג) כָּל הָאַרְבָּעָה תַּעֲנִיּוֹת וְצוֹם אֶסְתֵּר: **(ז) סָמוּךְ לִשְׁקִיעַת הַחַמָּה הִיא.** שֶׁהָיָה מִנְהָגָם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(קלט) ט״ז (ס״ק לט): **(קמ)** עַיֵּן בְּסֵפֶר שִׁיּוּרֵי בְּרָכָה (סק״ד): **(קמא)** שִׁיּוּרֵי בְּרָכָה (סק״ה): **א (ו)** אַחֲרוֹנִים: **(ב)** רא״ש (תענית פ״ד סי׳ לא): **(ג)** אַלְיָה רַבָּה (סק״א). **וּבִקְרִי מְגַדִּים** (א״א סק״א) **כָּתַב גַּם תַּעֲנִית בַּת״ב, וְאֵין הַדָּבָר בָּרוּר,** כְּמוֹ שֶׁנִּכְתֹּב בָּאוֹת שְׁאַחַר זֶה (סק״ה):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו״ע הרב (סעיף ס בסוגריים) כתב: והעיקר כסברא הראשונה שיכול למחול.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת נְשִׁיאַת כַּפַּיִם סִימָן קכח קל

נְשִׂיאַת כַּפַּיִם. (ח) (וְהַמִּנְהָג שֶׁלָּנוּ כְּבָר נִתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן קכ"ח (סמ"ד)): **ב** [ב]כֹּהֵן שֶׁעָבַר וְעָלָה לַדּוּכָן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בְּמִנְחָה, כֵּיוָן (ט) שֶׁהַדָּבָר יָדוּעַ שָׁאֵין שָׁם שִׁכְרוּת, הֲרֵי זֶה נוֹשֵׂא אֶת כַּפָּיו וְאֵין מוֹרִידִין אוֹתוֹ, מִפְּנֵי הַחֲשָׁד, שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ פָּסוּל הוּא וּלְכָךְ הוֹרִידוּהוּ. הַגָּה: וְלָכֵן אוֹמְרִים בְּמִנְחָה בְּיוֹם כִּפּוּרִים אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אַף עַל גַּב דְּאֵין רָאוּי לִנְשִׂיאַת כַּפַּיִם, מִכָּל מָקוֹם הוֹאִיל וְאִם עָלָה לֹא יֵרֵד (י) מִקְּרֵי קָצַת רָאוּי (הגהות מיימוני (סדר תפילות טפח נכרות פוס ו)). וְכֵן נוֹהֲגִין בְּמִדִּינוֹת אֵלּוּ אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ חוֹלְקִים:

ב רמב"ם פרק י"ד מהלכות תפלה (ה"ב).

קל רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁאוֹמְרִים בִּשְׁעַת נְשִׂיאַת כַּפַּיִם. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א (א) * [א]מַאן דַּחֲזָא (ה) חָלְמָא, (ב) וְלֹא יָדַע מַאי חֲזָא, נִיקוּם קַמֵּי כָּהֲנֵי בְּשָׁעָה שֶׁעוֹלִים לַדּוּכָן (ג) וְנֵימָא הָכִי: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי שֶׁלְּךָ (ד) וַחֲלוֹמוֹתַי (ג) שֶׁלְּךָ וְכוּ', וְיִכַּוֵּן (ה) דְּלִיסַיִם (גַּם) בַּהֲדֵי כָּהֲנֵי, דְּעָנֵי צְבוּרָא אָמֵן. (ג) (ו) וְאִי לֹא, לֵימָא הָכִי: אַדִּיר בַּמָּרוֹם שׁוֹכֵן בְּגְבוּרָה, אַתָּה שָׁלוֹם וְשִׁמְךָ שָׁלוֹם, יְהִי רָצוֹן שֶׁתָּשִׂים עָלֵינוּ שָׁלוֹם'. הַגָּה: (ז) וּבְמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹלִין (ח) לַדּוּכָן, (ט) יֹאמַר כָּל זֶה בְּשָׁעָה שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר

א ברכות נ"ה (ע"ב).

בֵּאוּר הַיּטֵב

א (ה) **חָלְמָא.** לְאַפּוקֵי מֵאוֹתָן שֶׁאוֹמְרִים אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם, וְגַם אֵינוֹ מוֹעִיל אֶלָּא אִם כֵּן אוֹמְרוֹ בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁרָאָה הַחֲלוֹם. תּוֹרַת חַיִּים סוֹף פֶּרֶק (ק') [ה'] דְּבָבָא קַמָּא (נה. ד"ה הרואה הספר). וְאֵינוֹ נִרְאֶה לִי, דְּאִם כֵּן לָמָּה אוֹמְרִים אוֹתוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּרֶגֶל, דְּאִטּוּ כֻּלָּם רָאוּ חֲלוֹם רַע בּוֹ בַּיּוֹם, אֶלָּא עַל כָּרְחָךְ אוֹמְרִים אוֹתוֹ עַל חֲלוֹמוֹת שֶׁרָאוּ בְּיָמִים אֲחֵרִים, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא יָשָׁר לְאָמְרוֹ בְּכָל יוֹם. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א). וְכֵן כָּתַב ט"ז (סק"ג) דְּרָאוּי לִנְהֹג שֶׁלֹּא יֹאמַר בְּכָל יוֹם רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם וְכוּ', אֶלָּא אִם בָּא לוֹ חֲלוֹם בַּלַּיְלָה שֶׁלְּפָנָיו, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשָׁעַת הָרֶגֶל שֶׁעוֹלִין לַדּוּכָן, יָכוֹל לוֹמַר אוֹתוֹ אֲפִלּוּ מִן הַסְּתָם, כִּי קָאֵי עַל הַחֲלוֹמוֹת שֶׁחָלַם בִּימֵיהֶם. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ: (ב) **שֶׁלְּךָ.**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְאַחֲרָהּ סָמוּךְ לַשְּׁקִיעָה: (ח) וְהַמִּנְהָג שֶׁלָּנוּ וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵין נוֹשְׂאִין כַּפַּיִם כָּלָל בִּמְדִינוֹתֵינוּ בְּכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה רַק בִּימִים טוֹבִים וְגַם זֶה רַק בִּתְפִלַּת מוּסָף, (ד) וּמִכָּל מָקוֹם כָּל הַדִּינִים הַנִּזְכָּרִים בְּסָעִיף זֶה נָפְקָא מִנָּהּ גַּם לְדִידָן לְעִנְיַן אֲמִירַת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ וְכוּ', וּלְפִי הַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן קכ"ז (ס"ב) דִּבְזְמַן שֶׁרָאוּ מִדִּינָא לְשָׁא כַּפַּיִם אוֹמְרִים אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ: **ב** (ט) **שֶׁהַדָּבָר יָדוּעַ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְלֹא אָסְרוּ בָּזֶה כִּי אִם מִשּׁוּם דְּמֵחֲלֵךְ בְּשָׁאר יוֹמֵי וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף א', לָכֵן אֵין מוֹרִידִין אוֹתוֹ אִם כְּבָר עָלָה, אֲבָל בְּמִנְחָה שֶׁל שְׁאָר יוֹמֵי אַף אִם עָלָה יֵרֵד [אַחֲרוֹנִים]: (י) מִקְּרֵי קָצַת רָאוּי. וּמִכָּל מָקוֹם הַמִּתְעַנִּים עַד חֲצוֹת וּמִתְפַּלְּלִין מִנְחָה כְּגוֹן בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְכַדּוֹמֶה, (ה) לֹא יֹאמַר הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֲפִלּוּ לְשִׁיטָה זוֹ:

א (א) **מַאן דַּחֲזָא.** וּבְמִדִּינוֹתֵינוּ (ה) נוֹהֲגִין כָּל הַקָּהָל לֵאמֹר תְּפִלָּה זוֹ בְּשָׁעַת הַדּוּכָן אֲפִלּוּ אוֹתָם שֶׁלֹּא חָלְמוּ, וְהַטַּעַם דְּכֵיוָן דְּאֵין אָנוּ נוֹשְׂאִין כַּפַּיִם כִּי אִם בְּרֶגָלִים, אִי אָפְשָׁר שֶׁלֹּא חָלַם לוֹ פַּעַם אַחַת בֵּין רֶגֶל לְרֶגֶל: **(ב) וְלֹא יָדַע וְכוּ'.** (ג) אִי טָבָא הוּא אוֹ בִּישָׁא הוּא: **(ג) וְנֵימָא הָכִי.** וּכְבָר נִתְבָּאֵר לְעֵיל סוֹף סִימָן קכ"ח (סמ"ה) בְּהַגָּ"ה דְּהִנְהִיגוּ לֵאמֹר שֶׁמַּאֲרִיכִין בְּנִגּוּן הַתֵּבוֹת שֶׁבְּסוֹף הַפְּסוּקִים, עַיֵּן שָׁם: **(ד) וַחֲלוֹמוֹתַי שֶׁלְּךָ וְכוּ'.** הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) כָּתַב דְּצָרִיךְ לוֹמַר בֵּין חֲלוֹמוֹת שֶׁחָלַמְתִּי עַל אֲחֵרִים וּבֵין חֲלוֹמוֹת שֶׁחָלַמְתִּי עַל עַצְמִי, [א]אֲבָל בַּסִּדּוּרִים שֶׁלָּנוּ הַנָּסְחָא לְהֶפֶךְ, דְּהַיְנוּ בֵּין שֶׁחָלַמְתִּי עַל עַצְמִי וְכוּ', וְכֵן הִסְכִּים בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ג). כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים שֶׁיֵּסַיֵּם בִּתְפִלָּה זוֹ בְּפַעַם רִאשׁוֹן וְתִשְׁתָּרֵנִי, כְּנֶגֶד מַה שֶּׁהַכֹּהֲנִים מְסַיְּמִים 'וְיִשְׁמְרֶךָ'. וּבְפַעַם שֵׁנִיָּה וְתִחָּנֵנִי, כְּנֶגֶד 'וְיִחֻנֶּךָ'. וּבְפַעַם שְׁלִישִׁית וְתִרְצֵנִי, כְּנֶגֶד 'שָׁלוֹם'. מִשּׁוּם סִיוּם כֹּהֲנִים כְּתִיב בְּעִיקָּר וְכוּ'. וְכֵן נוֹהֲגִין בְּמִדִּינוֹתֵינוּ שֶׁאֵין עוֹלִין לַדּוּכָן, וְאֵין לְשַׁנּוֹת מִמִּנְהָגָם. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ: (ג) **שֶׁלְּךָ וְכוּ'.**

בֵּאוּר הַלָּכָה

א * **מַאן דַּחֲזָא. לְאַפּוקֵי מִי שֶׁלֹּא חָלַם לוֹ בַּלַּיְלָה שֶׁלְּפָנָיו לֹא יֹאמַר. אַף בִּמְדִינוֹתֵינוּ שֶׁנּוֹשְׂאִין כַּפַּיִם רַק בְּרֶגֶל, צָרִיךְ לוֹמַר הָרִבּוֹן,** כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"א). **וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל** (סק"ב) **שֶׁכָּתַב דְּכֵיוָן טוֹב שֶׁנִּי אֵין לוֹמַר הָרִבּוֹן מִי שֶׁלֹּא חָלַם לוֹ בַּלַּיְלָה שֶׁלְּפָנָיו,** וְעַל חֲלוֹמוֹת שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה הֲרֵי כְּבָר אָמַר מַאֲתָמוֹל, עַיֵּן שָׁם. **וְהָעוֹלָם אֵין נוֹהֲגִין כֵּן,** וְאָפְשָׁר דְּחוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא חָלְמוּ אֲחֵרִים עֲלֵיהֶם בְּלַיְלָה זוֹ, **וְאַף לְפִי זֶה לֹא יַתְחִיל מֵרִבּוֹן, דְּהָאֵיךְ יֹאמַר חֲלוֹם חָלַמְתִּי** וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה הוּא **וְהוּא לֹא חָלַם כְּלָל, אֶלָּא יַתְחִיל מֵיהֵי רְצוֹן וְכוּ' שֶׁיִּהְיוּ כָּל חֲלוֹמוֹתַי וְכוּ':**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ד) אַחֲרוֹנִים: **ב (ה)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק"ג) כְּמָהַרַ"י וַיְיל (הלכות סי' מא), וּדְלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"א). **וְהַטַּעַם, דִּתְעַנִּיתִים כָּאֵלּוּ אֵין נְשִׂיאַת כַּפַּיִם בְּמִנְחָה מִדִּינָא וְאַפִּלּוּ בְּדִיעֲבַד, בְּשִׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה,** דְּלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה לוֹמַר שֶׁהִדְבִּיר יְדִעַ שָׁאֵין שָׁם שִׁכְרוּת, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ תַּעֲנִית גָּמוּר לְכָל הַיּוֹם, **וַאֲפִלּוּ בְּמִתְעַנִּין כָּל הַיּוֹם אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ תַּעֲנִית צִבּוּר כְּגוֹן בְּז' בְּאָדָר אוֹ בְּט"ו בְּסִוָּן וְכַדּוֹמֶה שֶׁמִּתְאַסְּפִים חֲבוּרוֹת וּמִתְעַנִּים, גַּם כֵּן דַּעַת הָרַבֶּה אַחֲרוֹנִים דְּכִבְכוֹן זֶה אָסוּר בִּנְשִׂיאַת כַּפַּיִם בְּמִנְחָה מִדִּינָא,** (ז) אַחֲרוֹנִים: **ב (ס)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק"ג) כְּמָהַרַ"י וַיְיל (הלכות סי' מא), וּדְלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"א). **וְהַטַּעַם, דִּתְעַנִּיתִים כָּאֵלּוּ אֵין נְשִׂיאַת כַּפַּיִם בְּמִנְחָה מִדִּינָא וְאַפִּלּוּ בְּדִיעֲבַד, בְּשִׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה,** דְּלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה לוֹמַר שֶׁהִדְבִּיר יְדִעַ שָׁאֵין שָׁם שִׁכְרוּת, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ תַּעֲנִית גָּמוּר לְכָל הַיּוֹם, **וַאֲפִלּוּ בְּמִתְעַנִּין כָּל הַיּוֹם אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ תַּעֲנִית צִבּוּר כְּגוֹן בְּז' בְּאָדָר אוֹ בְּט"ו בְּסִוָּן וְכַדּוֹמֶה שֶׁמִּתְאַסְּפִים חֲבוּרוֹת וּמִתְעַנִּים, גַּם כֵּן דַּעַת הָרַבֶּה אַחֲרוֹנִים דְּכִבְכוֹן זֶה אָסוּר בִּנְשִׂיאַת כַּפַּיִם בְּמִנְחָה מִדִּינָא,** **וְאַפִלּוּ בְּדִיעֲבַד,** וּמִשּׁוּם חֲשַׁשׁ שִׁכְרוּת כְּבִשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה, **וְלֹא הִתִּירוּ אֶלָּא בְּתַעֲנִית צִבּוּר גָּמוּר, וּמְפִילָא אֵין אוֹמְרִים אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.** עַיֵּן אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב) וּבַאֵר הֵיטֵב (סק"ג) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (שם) וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר:

א (ו) ט"ז (סק"ג) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(ז)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב): **(ח)** עֹלַת תָּמִיד (סק"ג) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) וְט"ז (סק"ב): **(ט)** ט"ז (שם) וַעֲטֶרֶת זְקֵנִים (ס"א): **(י)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (ס"ב) כתב שטוב לומר כנוסחת המג"א [וכן הנוסח בסידור].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah